

Projekt

z dnia

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA OPOLA**

z dnia 2021 r.

w sprawie podjęcia rezolucji Rady Miasta Opola w sprawie sprzeciwu wobec planowanych przez Rząd RP zmian w prawie oświatowym

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372) oraz § 31 ust. 1 pkt 2 uchwały nr XXIV/373/12 Rady Miasta Opola z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie uchwalenia Statutu Miasta Opola (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2019 r. poz. 63, z 2020 r. poz. 1045) - Rada Miasta Opola uchwala, co następuje:

§ 1. Podejmuje się rezolucję Rady Miasta Opola w sprawie sprzeciwu wobec planowanych przez Rząd RP zmian w prawie oświatowym, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Rezolucję, o której mowa w § 1, przekazuje się:

- 1) Ministrowi Edukacji i Nauki;
- 2) Opolskim Parlamentarzystom.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Opola.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miasta Opola

z dnia.....2021 r.

Rezolucja Rady Miasta Opola w sprawie sprzeciwu wobec planowanych przez Rząd RP zmian w prawie oświatowym

Mając na względzie dobro opolskiej oświaty, Rada Miasta Opola wyraża swój stanowczy sprzeciw wobec projektowanych przez rząd zmian w prawie oświatowym, zmierzających do wzmocnienia roli organu nadzoru pedagogicznego (kuratora oświaty) poprzez zwiększenie jego dotychczasowych uprawnień.

Miasto Opole zawsze stawiało na rozwój edukacji. Od 2006 r. tworzy strategię oświatową, wyznaczając kierunki rozwoju opolskiej oświaty oraz działania wymagające zaangażowania środowiska oświatowego i władz samorządowych. Na przestrzeni lat poczyniono duże starania, aby sprostać olbrzymiemu wyzwaniu dostosowania organizacji oświaty do kolejnych reform oraz wyzwań demograficznych, co niejednokrotnie wymagało trudnych decyzji, opartych na znajomości lokalnych uwarunkowań, oraz dialogu z mieszkańcami i środowiskiem oświatowym. Zrealizowano wiele inwestycji o dużym znaczeniu dla dostępności i konkurencyjności oferty edukacyjnej miasta, a Opole może poszczycić się wysoką jakością edukacji.

Projekt zmian w prawie oświatowym stanowi daleko idący krok w stronę centralizacji systemu oświatowego, odbiera organowi prowadzącemu przedszkola, szkoły i placówki oświatowe, jakim jest Miasto Opole, rolę partnera odpowiadającego za ich prawidłowe funkcjonowanie. W ten sposób tutejszy samorząd, podobnie jak wiele innych w całym kraju, zostanie pozbawiony wpływu na funkcjonowanie i rozwój oświaty, będąc jednocześnie odpowiedzialnym za jej prowadzenie. A przecież edukacja publiczna stanowi jeden z podstawowych obszarów zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej. Dla Miasta Opola zadania oświatowe należą do najważniejszych zadań własnych, a dobra edukacja to najlepsza inwestycja w młode pokolenie.

Proponowane zmiany znacząco wzmocniają pozycję kuratora oświaty kosztem samorządu. Zaburzają relacje pomiędzy zadaniami obu organów, zmierzając jednocześnie do degradacji organu prowadzącego do roli wykonującej czynności administracyjne, a nie zarządcze, a tym samym do zmarginalizowania roli JST. Naruszają w ten sposób obowiązującą zasadę współdziałania władz centralnych i lokalnych, przy zachowaniu autonomii szkoły, dyrektorów i nauczycieli, oraz respektowania głosu rodziców i wspólnot lokalnych. Niezaprzeczalnie to właśnie współpraca różnych podmiotów i instytucji jest jednym z warunków funkcjonowania sprawnie i systemowo zarządzanej, a także finansowanej oświaty, na miarę XXI wieku, zapewniającej edukację na najwyższym poziomie, zaspokajającej potrzeby mieszkańców, spójnej, kreatywnej i nowoczesnej, odpowiadającej na wyzwania przyszłości.

Projektowane zmiany pozbawiają rodziców, nauczycieli i dyrektorów oraz wspólnoty samorządowe prawa decydowania o przyszłości dzieci. Odbierają dyrektorom szkół autonomię potrzebną do zarządzania placówkami. W ten sposób dotychczasowe szkoły zostaną zastąpione szkołami scentralizowanymi, nauczającymi zgodnie z określoną ideologią i poddawanymi politycznej kontroli. Wiadomym jest, że szkoła podporządkowana centralnej władzy i realizująca jej ideologiczną wizję będzie zaprzeczeniem nowoczesnej edukacji

w demokratycznym państwie. Nie będzie w stanie odpowiadać na wyzwania wobec edukacji, o których mowa zarówno w lokalnych strategiach oświatowych, takich jak „Polityka oświatowa Miasta Opola na lata 2021 – 2030”, jak również w wielu krajowych dokumentach programowych.

Rada Miasta Opola wzywa do wycofania projektów ustaw o zmianie ustawy Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw, które naruszają równowagę pomiędzy organem prowadzącym szkoły a organem nadzoru pedagogicznego, ograniczają autonomię dyrektorów i nauczycieli, a także pomniejszają wpływ rodziców i wspólnot lokalnych na edukację oraz wychowanie dzieci i młodzieży szkolnej. Wnosi jednocześnie o wprowadzanie do prawa oświatowego takich rozwiązań, które będą wzmacniać dotychczasową partnerską współpracę wszystkich podmiotów zaangażowanych w jakościowy rozwój edukacji zarówno na poziomie lokalnym jak i w całej Polsce.

Uzasadnienie

Projekt planowanych zmian, które Ministerstwo Edukacji i Nauki zamierza wprowadzić do prawa oświatowego, znajduje się obecnie w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów. Przepisy projektowanej ustawy (zmiany w ustawie Prawo oświatowe) służą wzmocnieniu roli organu nadzoru pedagogicznego (kuratora oświaty). Zakładają one między innymi:

- podporządkowanie kuratorowi oświaty procesu wyboru dyrektorów szkół poprzez zwiększenie liczby jego głosów w komisji konkursowej z trzech do pięciu (niezależnie od liczby jego przedstawicieli obecnych na posiedzeniu komisji), przy czym nie ulega zmianie liczba głosów organu prowadzącego – pozostają 3 głosy;
- określenie sposobu postępowania kuratora oświaty w sytuacji nierealizowania przez dyrektora szkoły zaleceń w ramach nadzoru pedagogicznego poprzez nadanie mu uprawnienia do usunięcia dyrektora lub zawieszenie go;
- konieczność uzyskania pozytywnej opinii kuratora oświaty w istotnych kwestiach oświatowych, w tym między innymi w zakresie prowadzenia na terenie szkół zajęć dodatkowych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty zewnętrzne.

Proponowane zmiany podporządkowują kuratorowi oświaty procedurę wyboru i odwołania dyrektora, naruszając dotychczasową równowagę decyzyjną pomiędzy organem prowadzącym i organem nadzoru. Zaburzają one relacje pomiędzy zadaniami organu nadzoru pedagogicznego a organu prowadzącego, zmierzając do wzmocnienia kompetencji kuratora oświaty, a zarazem zmarginalizowania roli jednostek samorządu terytorialnego. Miasto Opole, dla którego oświata jest jednym z najważniejszych zadań, nie będzie miało wpływu na jej rozwój. Wiele ze wspólnie wypracowanych celów, przyjętych w nowej polityce oświatowej na lata 2021 – 2030, nie będzie miało szans na realizację.

Wzmocnienie systemu kontroli oraz uprawnienie do odwoływania dyrektorów szkół nierealizujących zaleceń kuratora ograniczą autonomię szkół i podporządkują je całkowicie organowi nadzoru pedagogicznego. Dotychczasowe szkoły staną się szkołami scentralizowanymi, nauczającymi zgodnie z określoną ideologią i poddany politycznej kontroli. Proponowane zwiększenie uprawnień kontrolno-nadzorczych będzie obowiązywało również w stosunku do szkół niepublicznych, wraz z sankcją wykreślenia szkoły z ewidencji.

Ponadto projekt przewiduje zmiany zmierzające do ograniczenia możliwości organizowania na terenie szkół zajęć dodatkowych przez stowarzyszenia i inne organizacje. Dyrektor szkoły będzie miał obowiązek - na co najmniej dwa miesiące przed planowanym rozpoczęciem zajęć - wystąpić do kuratora o pozytywną opinię. Brak pozytywnej opinii organu nadzoru, pomimo zgody dyrekcji i rodziców, uniemożliwi danej organizacji prowadzenie zajęć na terenie placówki. Uciążliwość i długotrwałość procedury, a także brak jej merytorycznego uzasadnienia, mogą sugerować, że celem zmian jest ograniczenie możliwości prowadzenia w szkołach zajęć przez organizacje społeczne, które niejednokrotnie niosą wymierną pomoc dzieciom i młodzieży szkolnej.

Należy uznać, że projekt zmian jest niezgodny z zasadą pomocniczości i samorządności, które są fundamentem demokratycznych przemian po 1989 roku. Narusza on przyjętą zasadę współdziałania władz centralnych i lokalnych, przy zachowaniu autonomii szkoły, dyrektorów i nauczycieli oraz respektowania głosu rodziców i wspólnot lokalnych. Co istotne, nie wykazano w nim potencjalnych korzyści dla polskiego systemu oświaty.

Zgodnie z projektem planowane zmiany mają wejść w życie w trzecim kwartale

2021 r. (z wyjątkiem zmian dotyczących arkusza organizacji), 14 dni po ich ogłoszeniu.